

USAID | **MACEDONIA**
FROM THE AMERICAN PEOPLE

**BUSINESS ENVIRONMENT
ACTIVITY**

Финасирање преку задолжување или емисија на хартии од вредности

*Подготвено од Влашко Андонов, Член на
ЦЕА-Центар за економски анализи*

USAID | **MACEDONIA**
FROM THE AMERICAN PEOPLE

**BUSINESS ENVIRONMENT
ACTIVITY**

Вовед

- Користена методологија
- Институционална поставеност на пазарот на капитал
- Анализа и толкување на добиените резултати од истражувањето
- Заклучоци од истражувањето

BUSINESS ENVIRONMENT ACTIVITY

Методологија

- Испитување преку интервју со специјално дизајниран прашалник составен од 21 прашање
- Примерок од 50 компании во Македонија
 - Прехранбена индустрија
 - Лесна индустрија
 - Метална индустрија
 - Хемиска индустрија
 - Градежна индустрија
 - Автомобилска индустрија
 - Текстилна индустрија
 - Земјоделска индустрија
- Компаниите се избирани врз основа на следниве критериуми:
 - Со колкава додадена вредност допринесуваат во БДП
 - Регионална застапеност во вкупниот БДП
 - Секторска застапеност

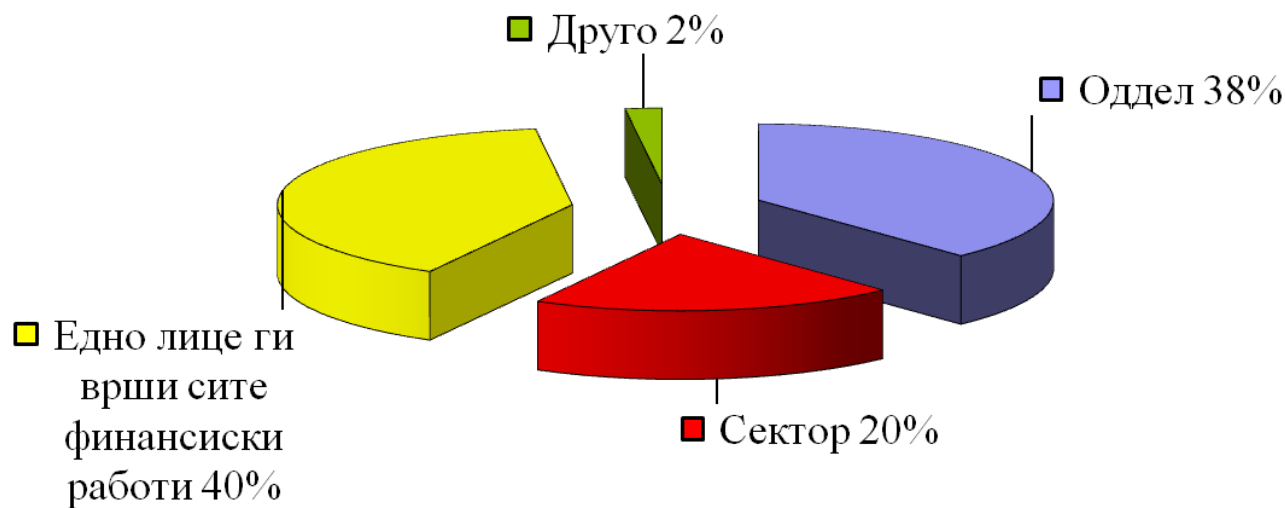
Институционална поставеност на пазарот на капитал

- **Македонска берза на Хартии од Вредност**
 - Организатор на пазарот
 - Основана 1995 како непрофитна организација, 2001 функционира на профитна основа
- **Комисија за Хартии од вредност**
 - Регулатор на финансискиот Пазар во Македонија
 - Формирана во 1992 година
- **Централен депозитар за хартии од вредност**
 - Формиран во 2001 година
 - Хартиите од вредност добиваат дематеријализирана форма

Анализа и толкување на добиените резултати

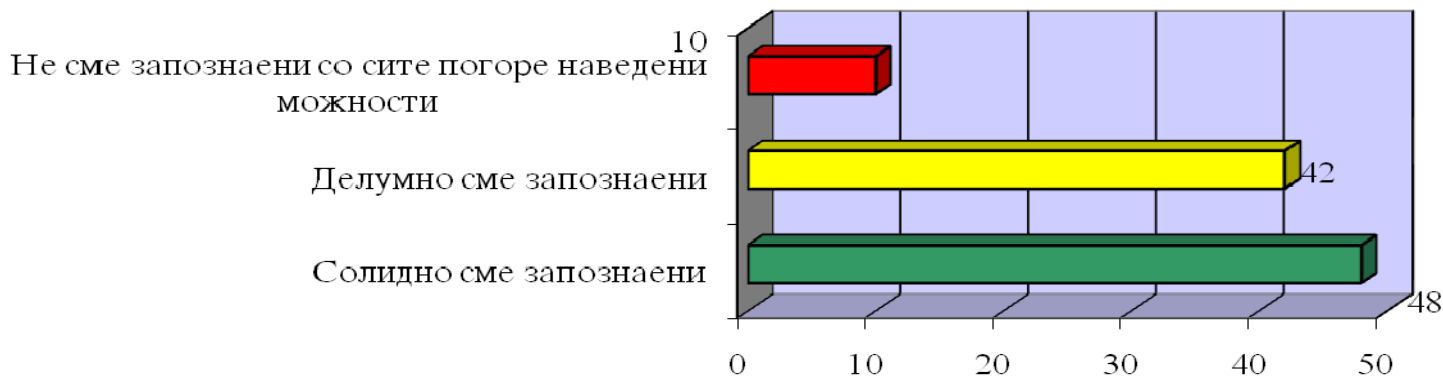
На кој начин е организирана финансиската функција во вашето претпријатие?

Анализа и толкување на добиените резултати

**Дали сте запознаени со сите можности на финансирање
на пазарот на капитал во Р.Македонија?**

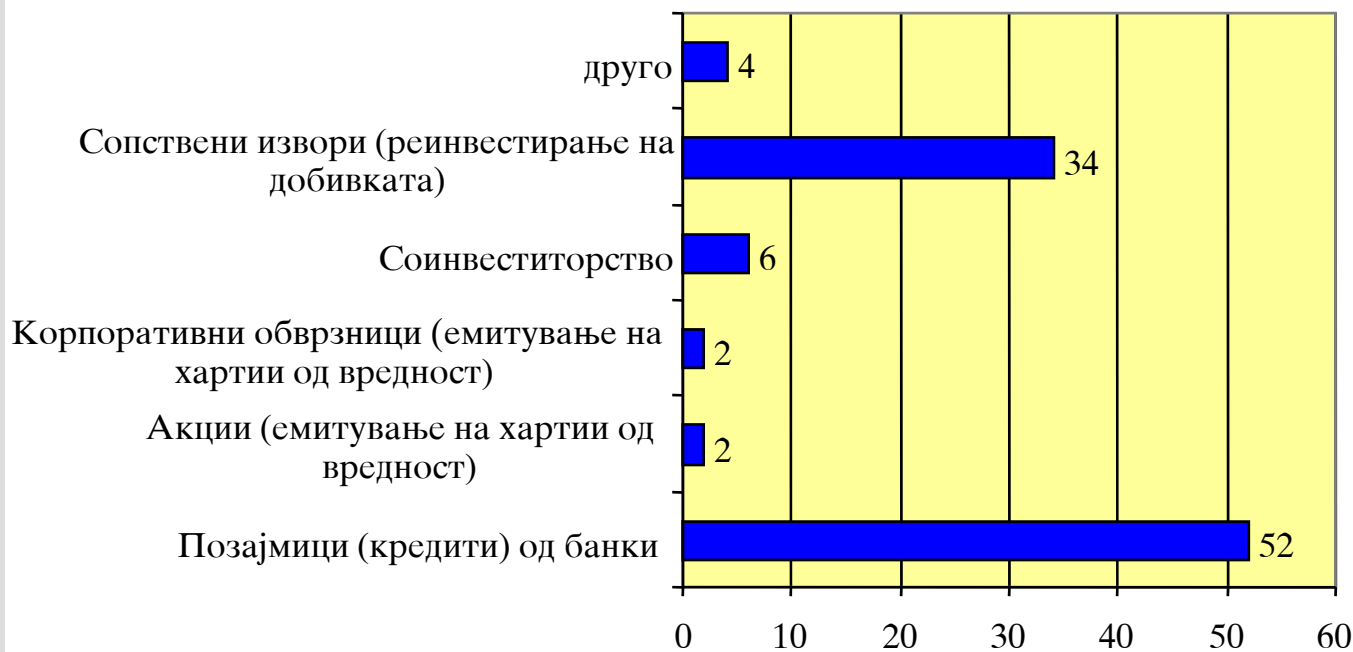

**BUSINESS ENVIRONMENT
ACTIVITY**

Анализа и толкување на добиените резултати

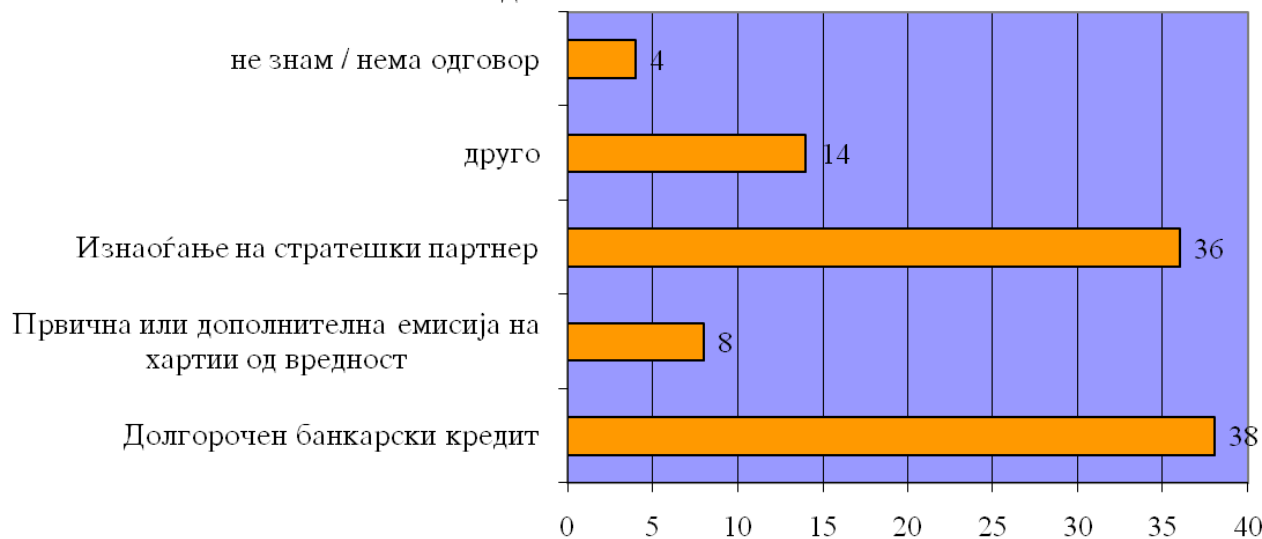
**Кој начин на долгорочно финансирање на активностите
во Вашата организација го преферирате ?**

Анализа и толкување на добиените резултати

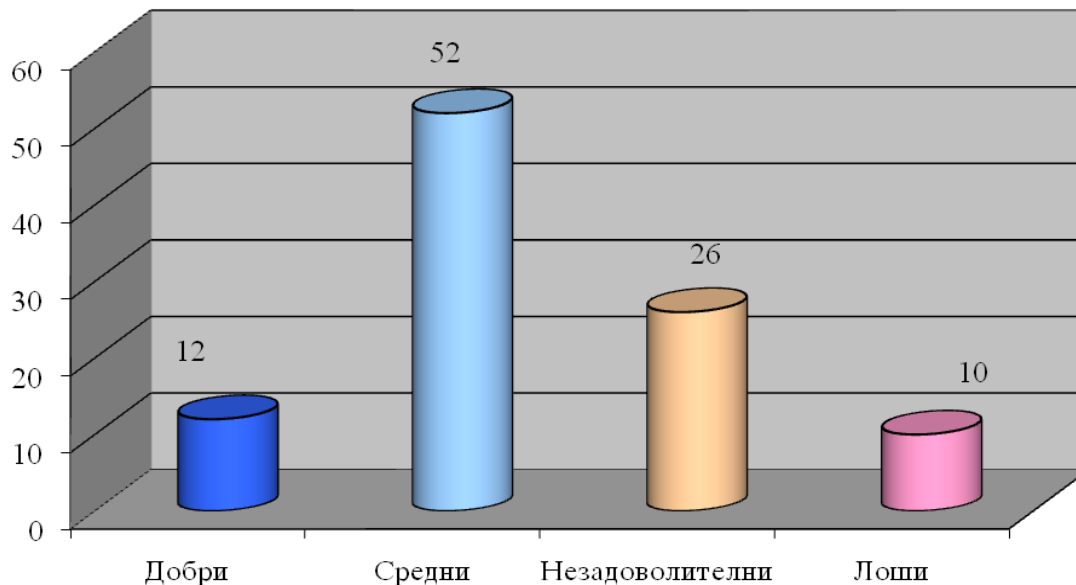
Земајќи ги во предвид секторските карактеристики во кои работи Вашата компанија, за долгорочно финансирање и обезбедување на понатамошен раст на компанија кој вид на финансирање сметате дека е поцелатлив?

Анализа и толкување на добиените резултати

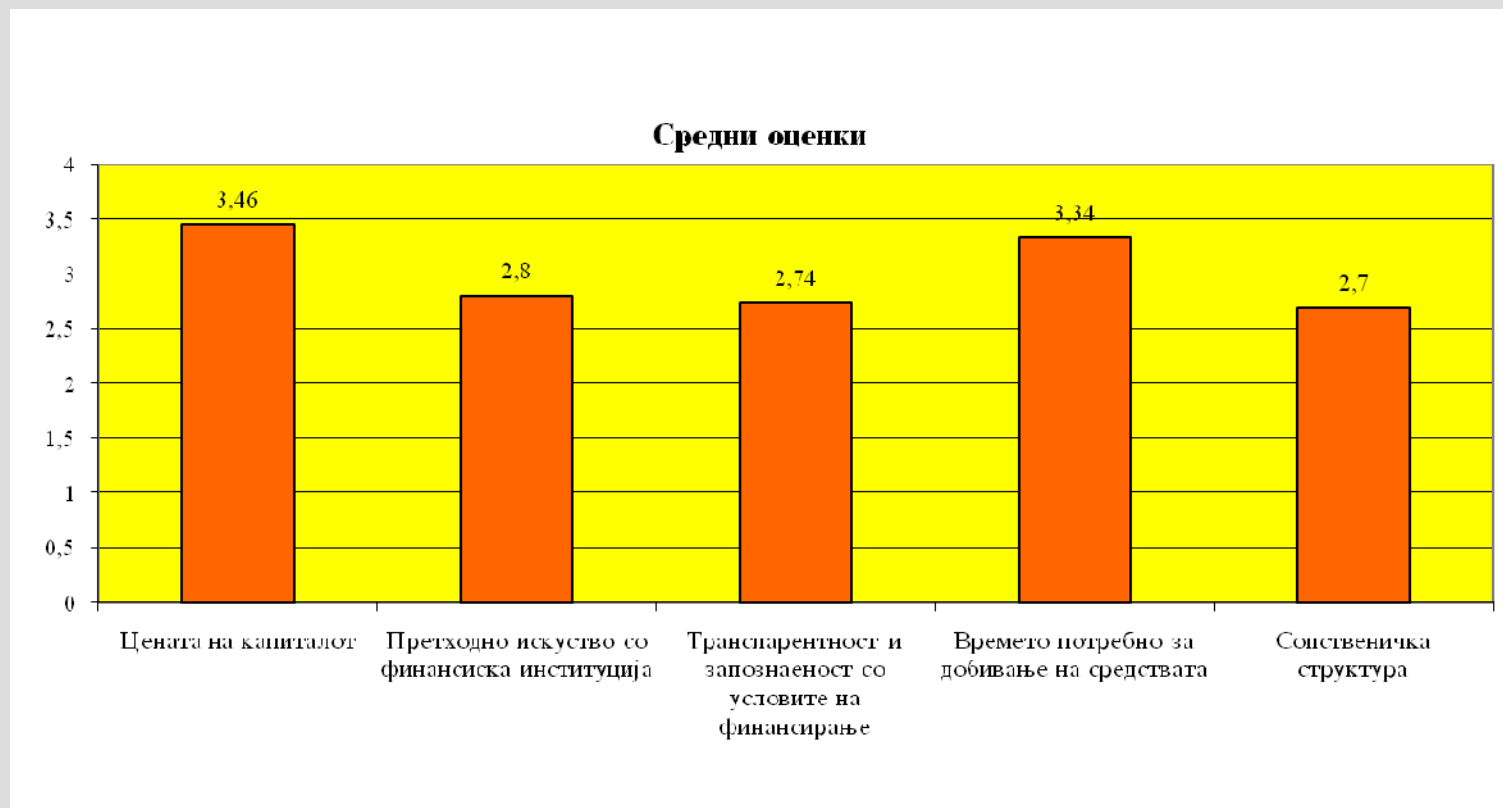
Како ќе ја оцените поволноста на условите на финансирање преку банкарските институции во Р. Македонија?

BUSINESS ENVIRONMENT ACTIVITY

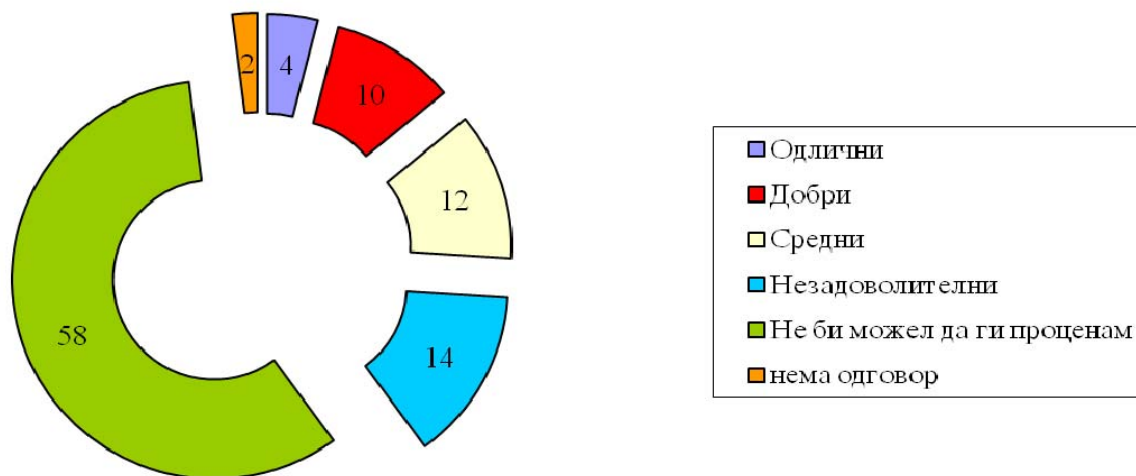
- Оцени ги сите пречки при финансирање со банкарски позајмици во Вашиот сектор

Анализа и толкување на добиените резултати

Како ги оценувате условите за финансирање преку јавна или приватна понуда на хартии од вредност?

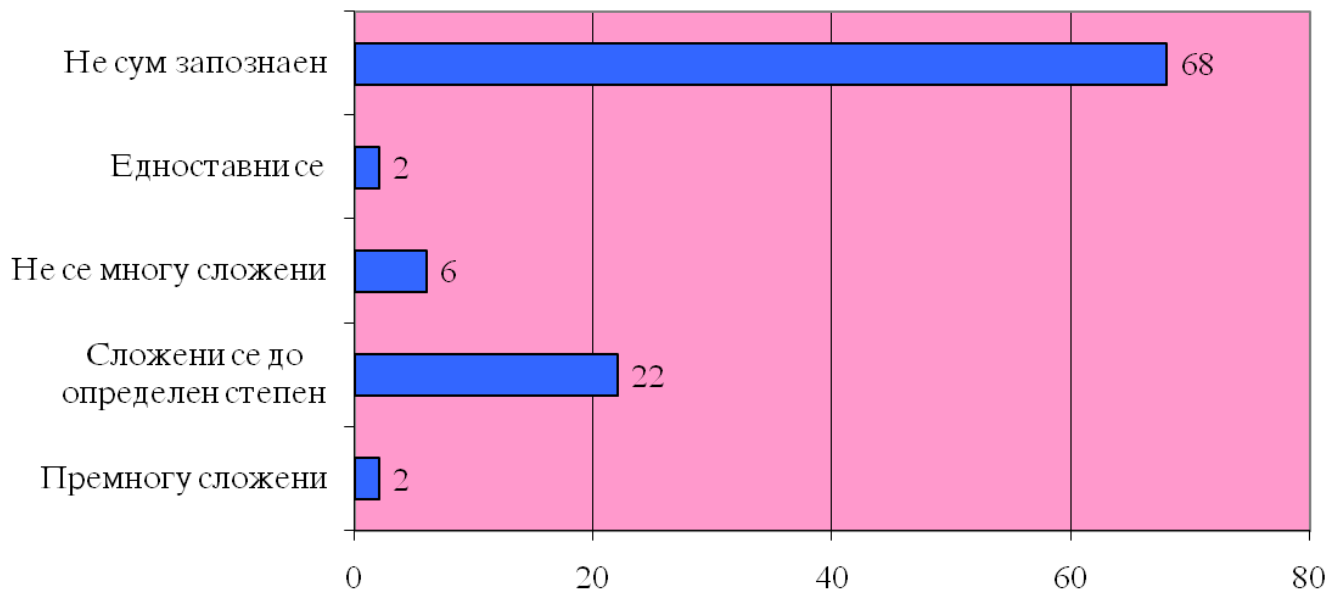

**BUSINESS ENVIRONMENT
ACTIVITY**

Анализа и толкување на добиените резултати

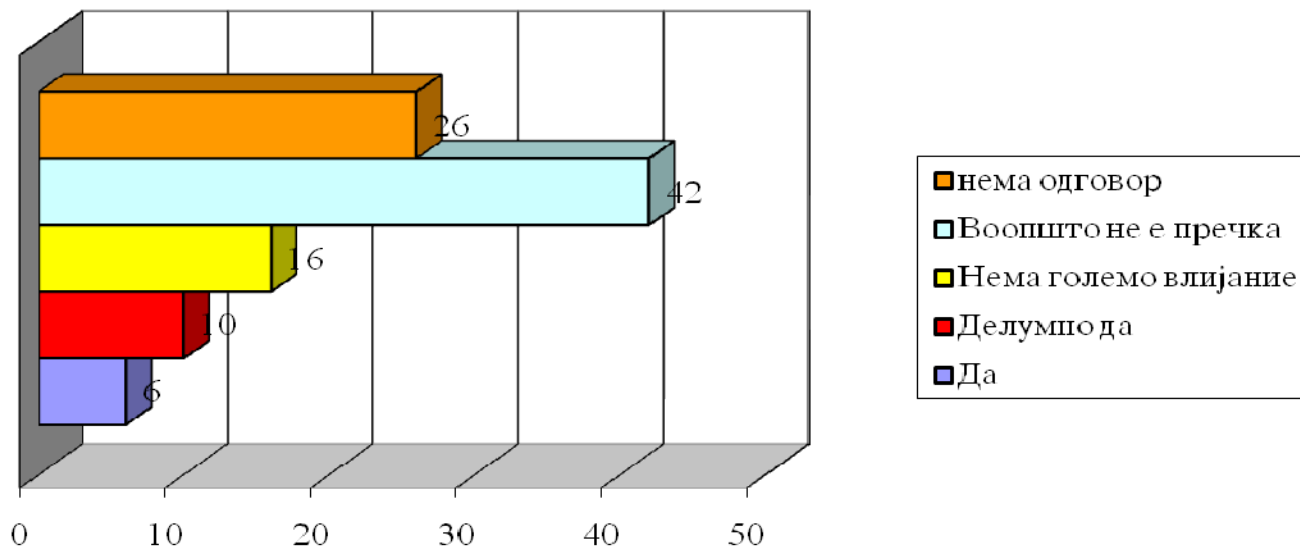
Процедурите за издавање на хартии од вредност преку јавна или приватна понуда во РМ се:

Анализа и толкување на добиените резултати

Дали Ви претставува пречка барањето за доставување редовни финансиски извештаи како предуслов за емисија на хартии од вредност?

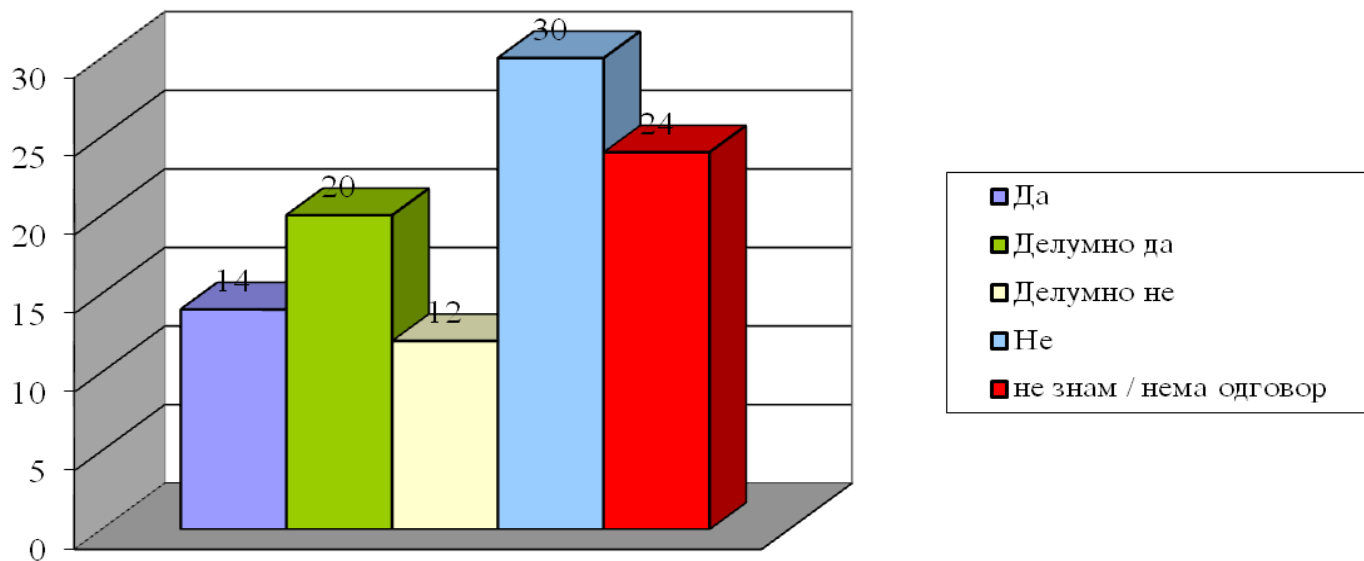

BUSINESS ENVIRONMENT ACTIVITY

Анализа и толкување на добиените резултати

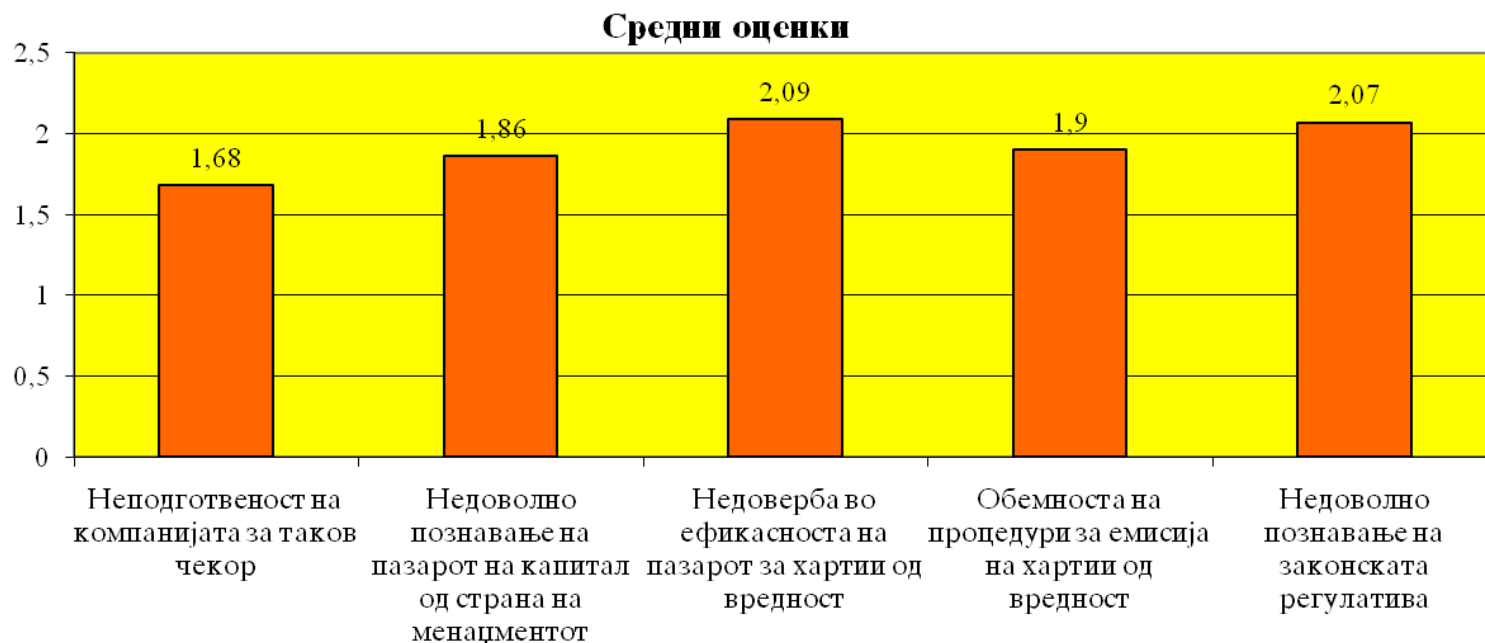
Дали сметате дека, доколку се решите да издавате хартии од вредност постои опасност да се промени сопственичката структура или да биде превземена Вашата компанијата од страна на трети лица?

BUSINESS ENVIRONMENT ACTIVITY

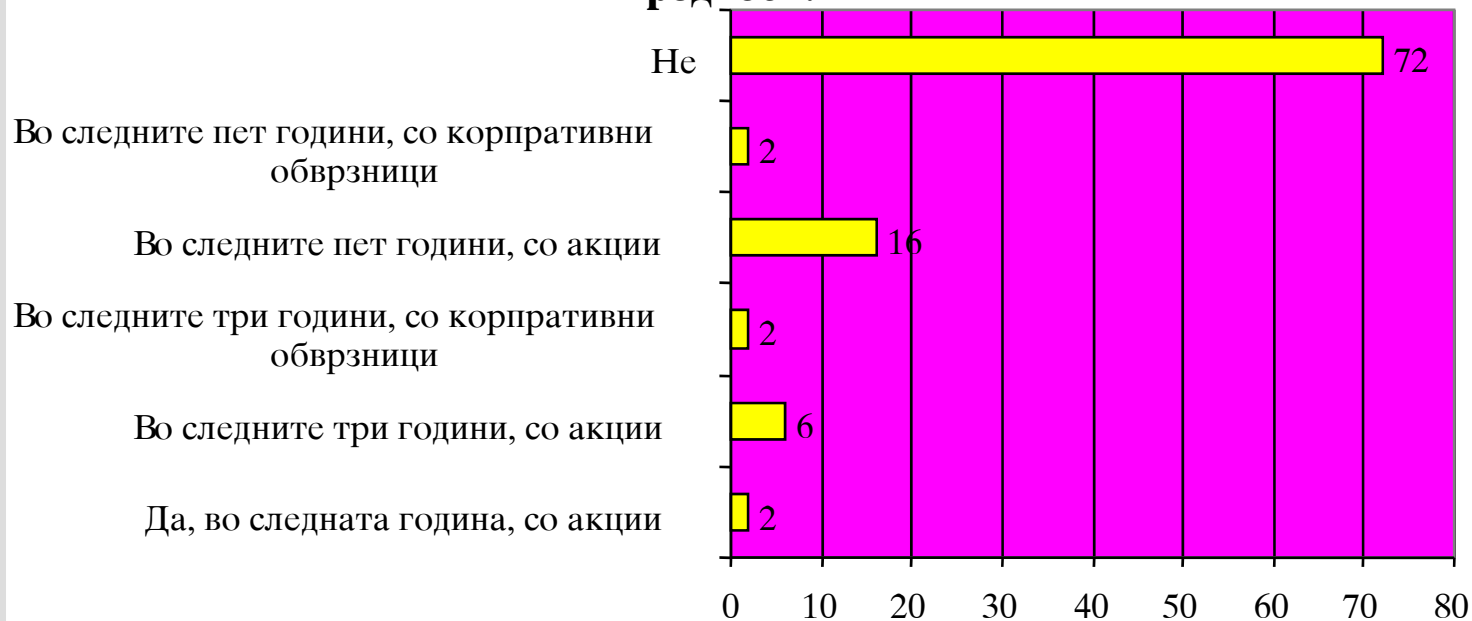
Главни пречки на компанијата за финансирање преку емисија на хартии од вредност се:

Анализа и толкување на добиените резултати

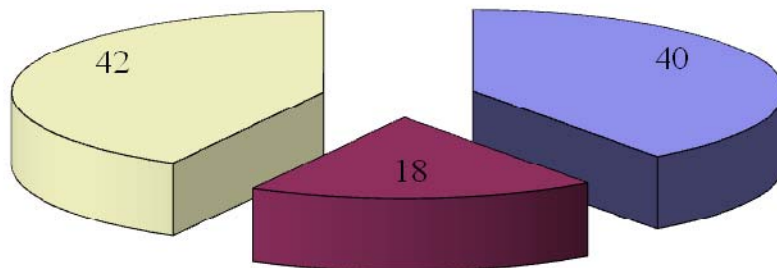
Дали планирате да ја финансирате Вашата компанија преку првична или дополнителна емисија на харии од вредност?

Анализа и толкување на добиените резултати

Дали сметате дека би можеле да обезбедите средства преку издавање на хартии од вредност на Македонскиот пазар на хартии од вредност?

■ да ■ не ■ не знам / нема одговор

**BUSINESS ENVIRONMENT
ACTIVITY**

Анализа и толкување на добиените резултати

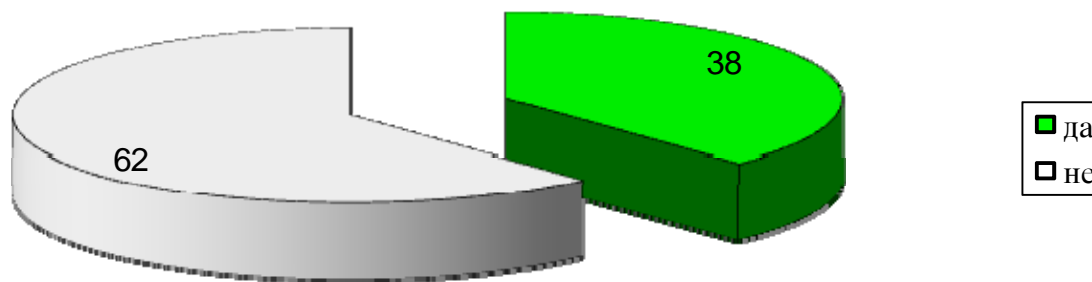
Дали планирате Вашата компанија да котира на
Македонската берза?

Анализа и толкување на добиените резултати

Дали сте заинтересирани да учествувате на обука
за: Трансформација на капиталот од ДОО/ДООЕЛ
во АД

BUSINESS ENVIRONMENT ACTIVITY

Заклучоци

- Мал процент од компаниите имаат финасиски оддели (се поистоветуваат со сметководствените)
- 84% користеле сопствени средства за започнување на бизнисот, 76% користат или користеле банкарски кредити како извори на финансирање
- Ниту една компанија не издала корпоративни обврзници иако 97% имаат потреба од дополнителен капитал
- 42% не знаат дали можат да соберат капитал преку издавање на ХВ, а 44% се неподготвени
- Трошокот за прибирање на средства преставува најважната променлива при донесување на одлука за финансирање што може да претставува мотив за алтернативни извори на финансирање
- Од друга страна брзината на добивање на средства преку банкарски кредити ги фаворизира истите

BUSINESS ENVIRONMENT ACTIVITY

Заклучоци

- Само 8% сметаат дека пазарите на капитал се најважни за финасирање и одржување на развојот на компанијата
- 52% ги оценуваат условите за финасирање преку банките со средна оценка (1-5)
- 86% сметат дека најголема пречка за финасирање преку кредити се високите каматни стапки, а најмала кредитоспособноста/кредитниот рејтинг
- Најголем дел од компаниите неможат да ги оценат условите за издавање на ХВ бидејќи не се запознаени со истите
- Од оние што се запознаени 22% сметаат дека процедурите се релативно комплицирани, а дополнителни 2% сметаат дека се прекомплицирани
- 42% сметаат дека отвореноста преку известување не претставува пречка, а за 6% тоа е голема пречка

BUSINESS ENVIRONMENT ACTIVITY

Заклучоци

- Менаџментот се плаши од потенцијално менување на сопственичката структура во случај на емисија на акции
- Знаењето за македонскиот пазар на капитал е на ниско ниво, што укажува на потребата од обуки, информирање за подигнување на свеста кај македонските компании за алтернативните начини на финасирање и Финансиски Менаџмент воопшто
- Иако компаниите сметаат дека високите каматни стапки се пречка, во исто време истите не се засегнати со нивниот кредитен рејтинг и пак ги избираат банкарските кредити како извор на финасирање, укажува на можноста за преговарање со банките за висината на каматните стапки

USAID | **MACEDONIA**
FROM THE AMERICAN PEOPLE

**BUSINESS ENVIRONMENT
ACTIVITY**

ЦЕА конџакџи

- **За повеќе информации:**
- www.cea.org.mk
- www.lsg-data.org.mk
-
- Центар за економски анализи-ЦЕА
Бул. Јане Сандански 63/3
1000 Скопје
Македонија
- Телефон: +389 (70) 834 636
Факс: +389 (2) 2444 766
- Марјан Николов Претседател
Е-маил: info@cea.org.mk